

Lesson 21

Nabi Ibrahim: Pinaka'atan Sodom duk Inanakan si Ishak

Panagna'an 18-21

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si me' bakas inistadite bi amban dem Kitab Tawratin, kitete pananggup Tuhanin we' hinangne Nabi Ibrahim sama bangsa ba'ahu, duk we' amban bangsa ba'ahu inin paguwa' me' nabi Tuhanin duk Manimbul dunyahin. Saguwa' taman bakas inistadite inin, ga' pe niya' anak si Sara, anda Nabi Ibrahimin, duk duwangan siye bahi' ne manamal.

Ellew inin niya' ne isab istori meke'ulali'. Tagna' istori inin kitete du we' niya' lella tellungan tekka pu Nabi Ibrahim misita iye. Saguwa' me' lella tellungan inin pesōng siye amban manusiya' hadja. Duwanganin siye **mala'ikat** duk katelluden **Tuhanin dihananne!** Kaw niya' magpa'in we' ga'i makajari we' Tuhanin pabagala pu Nabi Ibrahim si bentuk a'a, saguwa' ga'i ta'essebde we' balakatan Tuhanin duk we' ga' niya' hunit si iye. Makajari hinangne bisan ine, luwal mangga'i mabentelin, iye ga'i tahinangnen.

Ellew inin batsate amban ampat kapitulu dem Kitab Tawrat. Si jūd Panagna'an, kapitulu sempukwalu', pa'in Kitabin:

(Panagna'an 18) ¹ *Dembuwa' ellew pakite Tuhanin pu si Ibrahim la'i dem kakayuhan si Mamre sasangne ningkolo'-ningkolo' la'i si behe gawang luma'ne toldahin lettu ellew.* ² *Pag tongasne kōknēn ngite iye a'a tellungan la'i nengge-nengge. Pag kitene siye, magtawus iye pī magubas nampang siye duk pasujud iye, luwenen diyata' bulak.* ³ *Pa'inne, “Tuwan, da'a ku hadja labeyanun bi. Tiya' du ku tu'u nguntul ka'am.* ⁴ *Eddo'anku sa' ka'am bohe' pangoso'bi bettisbi. Pahali ne ka'am tu'u diyawa' kayu inin.* ⁵ *Bo'ohanku isab ka'am*

kinakan duk ka'am basag lumengngan. Pahadjebi ku, pegge' pitu ka'am si luma'ku, manjari untulku ka'am." Nambung siye, pa'inde, "Awe', magsukul."

⁶ Magdayi'-dayi' Ibrahim ... ⁸ Pag tahak ne kēmon, ngeddo' iye gatas, ubus tināgad ne we' ne me' a'ahin. Pag mangan ne me' a'ahin, la'i Ibrahim diyawa' kayu nengge si bihingde. ⁹ Ubus tinilew we' de Ibrahim, pa'inde, "Intag andanun si Sara?" Nambung Ibrahim, pa'inne, "I' iye la'i diyalem luma'." ¹⁰ Manjari pa'in Tuhanin, "Tahun sinōng inin bu sali' bulan inin balik ku, duk andanun si Sara, anakan lella ne." Si Sara la'i si bukutanne, si behe gawang luma' toldahin, pakalekale. ¹¹ Ibrahim duk si Sara bahi' ne manamal. Si Sara padeheng ne maglaha'. ¹² Sumaye si Sara si dinen, pa'inne, "Kuwe'itu pegge' bahi' ne ku duk gey ne ku makasandal, sinna pe ku ente' padembuwa'an? Bu ne pe isab ellakun bahi' ne manamal." ¹³ Ubus tinilew we' Tuhanin Ibrahim, pa'inne, "We'ey si Sara magsaye duk magpa'in, pa'inne, 'Asal anakan pe ku ente', bu bahi' ne ku manamal?' ¹⁴ We' niya' hunit si Tuhanin? Kuwe' pina'inku si ka'uhin, pitu ku tahun balik, bu si Sara, niya' ne anakne lella." ¹⁵ Pegge' tinalew si Sara, nganda'awa iye. Pa'inne, "Ga' ku magsaye." Saguwa' nambung iye, pa'inne, "Awe', magsaye kew."

²⁰ Manjari pa'in Tuhanin pu si Ibrahim, "Hadje manamal sumbungan sabab lahat Sodom duk Gomorra. Me' a'anen dusehan ko' manamal. ²¹ Subey ku hap pī mandoga, bang bennal ke sumbungan takalekun." ²² Ubus pala'us ne a'a duwanganin (hātinen duwe mala'ikatin) tudju Sodom. Saguwa' Tuhanin pa'amban la'i pu si Ibrahim.

²³ Tinilew we' Ibrahim Tuhanin si kara-kara. Pa'inne, "Pasakupnu maka'atan me' a'a mangga' niya' dusenen si me' a'a tege duse? ²⁴ Bang niya' limempū' a'a ga' niya' dusene lu'u si puweblo iyan, masi pe ke paka'atannu puweblo iyan? Gey pe kew pahali supaya gey magka'at a'a limempū' iyan? ²⁵ Bang si' gey pasakupnu me' a'a ga' niya' dusenen, si me' a'a tege dusehin. Bang si' siye gey pagmulka'annu. Ka'u mangahukum kēmon manusiya' dem dunya inin; hangkan hep subey bentel hukumannun."

²⁶ Nambung Tuhanin pa'inne, "Bang niya' takasuwa'ku a'a limempū' gana' dusene si lahat Sodom iyan, gey ne pagmulka'anku lahat iyan, sabab siye." ²⁷ Ubus missā Ibrahim balik, pa'inne, "O Tuhan, ampunun ku. Magtawakkal ku mo'o ka'u magbissā. Ga' niya' kapatutku missā ine-ine. Manusiya' du ku hadja. ²⁸ Saguwa', upama niya' hadja ampatpuklime a'a gana' dusene. Duma'in ne limempū'. Paka'atannu pe lahat iyan, pegge' pakulang ne lime?"

Nambung Tuhanin pa'inne, “Gey ne paka'atanku lahat iyan bang niya' **ampatpuklime** takasuwa'ku a'a gana' dusene.”

²⁹ Missā Ibrahim balik, pa'inne, “Hatu du me' ampatpū'.” Nambung Tuhanin pa'inne, “Gey paka'atanku bang niya' **ampatpū'**.” ³⁰ Pa'in Ibrahim, “Da'a ku amāhanun, Tuhan. Saguwa' subey ku missā balik. Sa'ingge bang niya' hadja me' tellumpū' a'a ga' niya' dusene?” Pa'in Tuhanin, “Gey paka'atanku bang niya' takasuwa'ku **tellumpū'**.”

³¹ Pa'in Ibrahim, “Ampunun ku, Tuhan, pegge' sigi ku magtawakkal missā si ka'u. Upama duwempū' du takasuwa' mangga' niya' dusenen.” Nambung Tuhanin, pa'inne, “Gey paka'atanku puweblo iyan bang niya' **duwempū'** a'a takasuwa'ku gana' dusene.” ³² Pa'in Ibrahim, “Da'a kew ngamā, Tuhan. Missā ku hadja mintedde. Sa'ingge, bang niya' hadja sempū' takasuwa' a'a gana' dusene.” Pa'in Tuhanin, “Gey paka'atanku bang niya' **sempū'** a'a gana' dusene.” ³³ Pag ubus ne siye magbissā duk Ibrahim, tahala' ne Tuhanin. Duk Ibrahim hap luma' ne balik.

(Panagna'an 19) ¹ Pag pī me' mala'ikat duwanganin hap **Sodom** sangem miya'an, la'i si **Lot** ningkolo' si behe gawang tarangka puweblo miya'an. Pag takite we' si Lot me' a'a duwanganin magtawus iye kuwat pasampang pī si siye duk pasujud. ² Pa'in si Lot, “Me' Tuwan, nuhut ka'am hap luma'ku. Eddo'ante sa' ka'am bohe' pangoso'bi bettisbi. La'i ne ka'am nina', sumu salung sa' ka'am palanjil.” Saguwa' nambung siye, pa'inde, “Ga'i ne, tu'u ne hadja kami si haman puweblo inin.”

³ Saguwa' binuyu'-buyu' siye we' si Lot. Suddanen nuhut ne siye hap luma' si Lot. Dina'ak we' si Lot me' dara'akannen maghinang pan gey sinagetan pasulig. Pag tahak ne, mangan ne siye. ⁴ Pag ga' pe siye tuli, ilibut we' me' lella Sodom in luma'in. Kēmon me' lella si puweblo miya'an, a'a bahi'-mākanak, la'i. ⁵ Ilinganan we' de si Lot duk tinilew. Pa'inde, “Intag ne me' lella matu'u si ka'u nina'in? Bo'ohun siye paluwas. Mabaya' me' a'a Sodom in maglabba'an siye.”

Ekka me' lella si Sodom in sinna maglabba'an pagkaside lella. Sinna siye magduse sa miya'an duk inēnan du iyan we' Tuhanin hinangan mekemulka'. (Payamanun Roma 1:26,27)

(Panagna'an 19) ⁶ Paluwas si Lot, ubus tinambel we' ne gawangin. ⁷ Pa'in si Lot si siye, “Me' bagay, **da'a ka'am** pitu **magla'at**. ⁸ ... da'a bang si me' a'aku duwangan inin. Pegge' tiya' siye tu'u diyata'ku. Subey siye ipatku.” ⁹ Saguwa' sambung me' a'a Sodom in pu si Lot, “Tahala' kew amban iyan! We' sine kew hangkan kami pagesnu? Palī' kew atawa binasa kami kew pasōng amban siye.” Sinōgadan we' de si Lot duk pasōng siye, sōng ngalarak gawangin. ¹⁰ Saguwa' binalutan we'

me' a'a duwanganin (hātinen mala'ikatin) si Lot pinadiyalem luma' bu tinambel gawangin. ¹¹ Ubus pinessekan we' de me' mata me' lella si luwasanin kēmon, supaya gey takasuwa'de behe gawangin.

¹² Pa'in a'a duwanganin pu si Lot, “Bang niya' tu'u usbanu si lahat inin, anaknu lella, anaknu dende, atawa eyu'annu, bo'ohun siye tahala' bittu'u. ¹³ Pegge' sōng paka'atan kami ne lahat inin. **Pegge' takale Tuhanin we' makalandu' ne te'ed la'at me' a'anen, hangkan pinapitu kami we' Tuhanin dina'ak maka'atan lahat inin.**” ¹⁴ Ubus pī si Lot si lella tunang anaknen duk pa'inne, “Padayi' ka'am tahala' amban lahat inin. Pegge' sōng pinaka'atan we' Tuhanin lahat inin.” Saguwa' pa'inde we' ulahan.

¹⁵ Pag sōng subu-subu ne, dinayi'-dayi' ne si Lot we' me' mala'ikatin. Pa'inde, “Palakkes kew. Eddo'un andanun duk anaknu dende duwanganin bu bi tahala', supaya ka'am gey matey bang pinaka'atan puweblohin.” ¹⁶ Kuwe' magāng-āng pe si Lot tahala'. Saguwa' ma'ase' Tuhanin si iye. Hangkan tinundan iye we' a'a duwanganin sampay andanen duk me' anakne dende duwanganin, bino'o tahala' amban puweblo miya'an. ¹⁷ Pa'in mala'ikat dembuwa'in si siye, “**Magubas ka'am duk ka'am ellum! Da'a ka'am pahaleng duk da'a ka'am pahali si kadatagan. Magubas ka'am pī diyata' punu duk ka'am gey matey!**”

²⁴ **Magtawus tinata'an we' Tuhanin lahat Sodom duk Gomorra ebbut meylang.** ²⁵ Pinaka'atan we' Tuhanin lahat duwe miya'an duk me' kadatagan mapaliputin. Sampay me' a'anen duk kēmon matomo' mala'ihin. ²⁶ Saguwa' anda si Lotin pahaleng. **Pag pahaleng iye, magtawus iye manjari asin batu.**

²⁷ **Subu-subu pe salung-salung balikin, magdayi'-dayi' Ibrahim pī si bakas panenggehanne, pala'i Tuhanin.** ²⁸ Mayam iye tudju pī si Sodom duk Gomorra duk me' si kadataganin, takitene umbu lahat miya'an, kuwe' umbu tapehan hadje manamal. ²⁹ Pag pinaka'atan we' Tuhanin me' puweblo si kadatagan bakas patenna'an disi Lotin, ta'esseb Tuhanin Ibrahim, hangkan tinabang we' ne si Lot supaya timbul.

Inin istori bang sa'ingge hinukum me' puweblo Sodom duk Gomorrahin tinata'an duk ebbut meylang amban diyata' langit. Bakas pala'ihan Sodom duk Gomorrahin kuwe'itu Tahik Matey ne (atawa Tahik Ma'asin) la'i si lahat Isra'el. Ga' niya' hāp ka'ujudannen bang a'ahin duse hininangnen. **Bennal du Tuhanin ngahukum dusehin!**

Na, kuwe'itu batsate pe namba amban dem Kitab Tawrat duk kitete bang sa'ingge **Tuhanin ngurung anak lella pu Nabi Ibrahim duk si**

Sara duk sabab miya'an tumananne du sanggupne masahin. Si kapitulu duwempukdembuwa' pa'in Kitabin:

(Panagna'an 21) ¹ *Ineseb du we' Tuhanin si Sara duk tinumanan du we' ne sanggupne si iyehin.* ² *Ngabetteng si Sara duk nganak iye lella. Anakan du Ibrahim bisan ne iye bahi' pag ta'abut waktu pina'in Tuhan si iyehin.* ³ *Inēnan we' Ibrahim anakne lella inanakan we' si Sarahin, si Ishak.* ⁴ *Pag ta'abut walum bahangi diyata' kāpan nakanakin, inislam iye we' Ibrahim sa panganda'akan Tuhan iyehin.* ⁵ *Da hatas tahun ne umul Ibrahimin panganak si Sara si Ishakin.* ⁶ *Pa'in si Sara, “Ka'urungan ku jān we' Tuhanin duk ku sumaye, sasuku isab makakale sabab panganakku inin matukan aku magsaye.”* ⁷ *Pa'inne pe, “Sine makatawakkal metu'uhin magpa'in pu Ibrahimin we' si pasōngan andanen si Sara nganak du duk magpasusu? Saguwa',” pa'in si Sara, “tiya' ne anakanku dambuwa' lella bisan ne bahi' ellakun.”*

Manjari, sa miya'an tumanan Tuhanin sanggupne metu'uhin pu Nabi Ibrahim duk si Sara. Si Sara, iye bakas kata'uhan we' ga'i makajari nganak, nganak ne lella **sa bakas pina'in Tuhanin**. Ēnande iye si **Ishak**, hātinen magsaye. Saguwa' duma'in kēmon a'ahin sinna we' inanakan si Ishak. Pa'in Kitabin:

(Panagna'an 21) ⁸ *Pag hadje-hadje ne nakanakin sinape' ne we' si Sara amban susu. Ellew panape' iyehin, iye isab miya'an ellew pagjamu-jamu Ibrahimin.* ⁹ *Seguwa' takite si Sara we' anak Ibrahim duk si Hagarin, iye bangsa Misirin, we' luwal udji'ne si Ishak.* ¹⁰ *Ubus pa'in si Sara pu si Ibrahim, “Patahala'un dende iyan duk anaknen. Pegge' ga'i ku mabaya' bang kabahagi'an anak banyaga' iyan pusaka' pangurungnu anakkun si Ishak.”* ¹¹ *Na, pag takale Ibrahim bissā andane miya'an, suse isab iye. Pegge' Isma'il anakne du isab.* ¹² *Saguwa' pa'in Tuhanin pu si Ibrahim, “Da'a kew suse si anaknun duk dara'akannun. Pakale kew hadja si pina'in si Sarahin. Pegge' si Ishak anaknun jānnen hangkan me' tubu'nun kapusaka'an we' janji'kun.* ¹³ *Hinangku du isab anak dara'akannun dembuwa' bangsa. Pegge' anaknu du isab.”* ¹⁴ *Manjari, subu-subu pe ellew dembuwa'in, bino'ohan we' Ibrahim si Hagar kinakan duk bohe' diyalem kuwit hayep. Pinapī ne we' Ibrahim diyata' baha si Hagar bu dina'ak ne siye tahala' duk nakanakin.*

Kahunitan Nabi Ibrahim pag tahala' Isma'il, saguwa' nesessita du, pegge' pinakita'u we' Tuhanin pu Nabi Ibrahim we' bangsa ba'ahu duk Manimbul dunyahin amban si **Ishak** – duma'in amban Isma'il. Isma'il, masa miya'an me' sempuklimen tahun ne. Udji'ne si Ishak duk **ga'i**

ie kahāpan si gara' Tuhanin we' hinangne si Ishak bangsa hadje duk importante, duk we' sabab bangsa iyan makajari tinimbul dunyahin.

Na, ine mapalabey pu si Isma'ilin? Si me' ayat mapaturul si istori diyata'in inakahan kite we' Isma'il duk sa'inen lumengngan duk patenna' si lahat kapaslangan bulak lunglun tapit si lahat Misir duk maganda iye si dembuwa' dende bangsa Misir. Isma'il manjari sama kēmon bangsa Arab. Bu ujudnen magbanta siye duk bangsa tubu'an si Ishakin, sa bakas pina'al we' Tuhan pu si Nabi Ibrahimin. (Panagna'an 16:12) Sampay ellew inin magbanta me' Arabin duk me' Yahudi; bugtu' kata'uhanbi iyan! Malasa Tuhanin si me' Arab duk si me' Yahudi duk si kēmon a'a si me' kabangsa-bangsahanin duk kabaya'annen we' patudju siye si iye.

Me' bagayku, taman inin ne hadja ellew inin. Karayaw kēmon ka'am dangan-dangan takitebi ne isab we' **kapangandelan Tuhanin** pegge' iye Tuhan ma'ellumin duk mabennalin duk ga'i makajari we' ga'i tumananne pina'innen. Iye jānnen hangkan hukumne lahat Sodom duk Gomorrhahin – **sa bakas pina'innen**. Iye jānnen hangkan urunganne anak lella Nabi Ibrahim duk si Sara kabahi'den – **sa bakas pananggupnen**. Duk iye jānnen hangkan da'akne pinatahala' Isma'il pu si Nabi Ibrahim – **supaya tuman maksudne mangga'i kaganti'anin**.

Na, hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin. Sege'-sege'te ka'am pakale si lesson balik pegge' – bang amban kahandak Tuhanin – payamante ma'importante manamal mapalabey pu Nabi Ibrahimin: istori sabab pag kurban Nabi Ibrahim anaknen....

Taman lesson balik pangurungte ka'am ayat inin amban Lapal Tuhanin; mikil-mikil ko' ka'am sabab ayat inin, pa'inne:

“Asal ga'i te'ed takila-kila ase' Tuhan si kitehin bi kēmon. Lalem manamal kata'unen duk kata'uhanne kēmon. Ga'i tahātite pikilannen. Ga'i tahātite me' hinangannen!” (Roma 11:33)

Wassalam